

הנחיות פרקליט המדינה	הנחיית פרקליט המדינה מספר 16.10 - קבלת מידע מהמרשם הפלילי בהליכים אזרחיים ומנהליים
	א' אייר ה'תשע"ו, 9 במאי, 2016

16.10 – קבלת מידע מהמרשם הפלילי בהליכים אזרחיים ומנהליים

א. כללי

מסירת מידע מהמרשם הפלילי לבא כוח היועץ המשפטי לממשלה לצורך הליכים אזרחיים, הוסדרה עובר להנחיה זו בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 70.013, שבוטלה.

הנחייה זו באה תחת הנחיית היועץ המשפטי לממשלה האמורה.

ב. המרשם הפלילי

1. המרשם הפלילי מתנהל עפ"י חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים התשמ"א – 1981 (להלן – "החוק"). ניהול המרשם נמסר עפ"י החוק למשטרת ישראל.

2. פרטי הרישום הנכללים במרשם קבועים בסעיף 2 לחוק, וכוללים:

- "(1) הרשעות וענשים של בית משפט או בית דין בפלילים (להלן - בית משפט) בשל פשעים ועוונות (להלן - עבירות);
- (2) צווי מבחן, צווי בדבר התחייבות להימנע מעבירה - למעט צווי נגד מתלונן - וצווי שירות לתועלת הציבור, אף אם ניתנו ללא הרשעה, והכל עקב עבירה;
- (3) קביעת בית משפט באישום בעבירה כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין או אינו בר-עונשין מחמת היותו חולה נפש או לקוי בכשרו השכלי;
- (4) קביעה לפי סעיף 24 וצו לפי סעיף 26 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א – 1971;
- (5) (נמחקה);
- (6) שינוי שנעשה בפרט רישום מכוח חנינה או מכוח סמכות אחרת על פי דין;
- (7) החלטת נשיא המדינה לפי סעיף 18."

3. העיקרון הכללי הוא שהמרשם חסוי ואין למסור מידע מהמרשם אלא לפי החוק.

4. גישה למרשם - החוק מקנה גישה ישירה למרשם לגופים כמפורט בסעיף 4 לחוק, הכל במידה שהדבר דרוש להם לצורך מילוי תפקידם, ועל פי כללים שנקבעו.

5. הגופים הרשאים לפנות למשטרת ישראל לקבלת מידע מהמרשם - סעיף 5 לחוק מאפשר לגופים ולבעלי תפקידים המפורטים בתוספת הראשונה לחוק, לפנות למשטרת ישראל בבקשה לקבל מידע מהמרשם, וזאת ככל שהדבר נדרש להם לצורך מילוי תפקידיהם (סעיף 5(ה) לחוק).

היועץ המשפטי לממשלה ובא כוחו וכן תובע כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב – 1982 (להלן – החסד"פ) הם מבעלי התפקידים המנויים בתוספת הראשונה (פרט יא) הרשאים לפנות למשטרה בבקשה לקבלת מידע כאמור.

6. מידע בדבר חקירות ומשפטים תלויים ועומדים - בהתאם לסעיף 11 לחוק, משטרת ישראל רשאית למסור לגופים המנויים בתוספת הראשונה גם מידע בדבר חקירות ומשפטים תלויים ועומדים, וזאת בעניינים שההרשעות בהם הן פרט רישום לפי סעיף 2 לחוק.

הרעיון שבבסיס הוראה זו, הוא כי הגופים הזכאים לקבל מידע מן המרשם הפלילי חשוב שיידעו גם על תיקים פתוחים או שהדיון בהם טרם הסתיים. תיקים אלו, בהיותם תיקים שעודם מתנהלים, משקפים על-פי רוב, את המידע הפלילי העדכני ביותר אודות האדם. עם זאת, לאור גישותו ואופיו של המידע אודות תיק תלוי ועומד, בפרט כשמדובר בתיק תלוי ועומד שלא הוגש בו כתב אישום, ראוי ליחס למידע זה משקל פחות.

7. מידע על תיקים סגורים, וכן מידע על תיקים שעוכבו בהם ההליכים, ניתן למסור רק לגופים המנויים בתוספת השלישית לחוק. בתוספת השלישית לחוק מנויים היועץ המשפטי לממשלה, מי שהיועץ המשפטי לממשלה אצל לו את סמכותו לעכב הליכים פליליים ותובע כמשמעותו בסעיף 12 לחסד"פ.

ג. קבלת מידע מהמרשם הפלילי ע"י ב"כ היועץ המשפטי לממשלה בהליכים אזרחיים ומינהליים

8. המדינה ובעלי התפקידים בה מיוצגים בהליכים אזרחיים ומינהליים על ידי בא כוח היועץ המשפטי לממשלה (ראו חוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח-1958 ופקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש].

9. כאמור, המחוקק הסמיך את היועץ המשפטי לממשלה ובאי כוחו לקבל מידע מהמרשם הפלילי לצורך מילוי תפקידם (פרט יא) לתוספת הראשונה לחוק, ללא הבחנה בין שלל תפקידי היועץ המשפטי לממשלה וסמכויותיו, במישור הפלילי, האזרחי והמינהלי.

10. לא כל הליך אזרחי או מינהלי שהמדינה צד לו (ובכלל זה גם בעלי תפקידים במדינה), מצדיק פנייה לקבלת מידע מהמרשם הפלילי. בחלק מההליכים המידע מהמרשם הפלילי אינו רלוונטי להליך, ומסירתו עלולה להביא לפגיעה בלתי מידתית בעקרון תקנת השבים. עם זאת, לעיתים קם הצורך, גם בהליכים שאינם הליכים פליליים, לקבל מידע מן המרשם הפלילי קודם לקיומו של הליך משפטי או במהלכו של הליך משפטי, ולשם כך נקבע המנגנון בהנחיה זו.

11. כמובהר, עובר להנחיה זו, מסירת המידע מהמרשם הפלילי, לבא כוח היועץ המשפטי לממשלה לצורך הליכים אזרחיים, הוסדרה בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 70.013. ההנחיה קבעה מנגנון לבחינת הצורך במידע מהמרשם הפלילי לשם ניהול ההליך האזרחי, באישור אחד מהגורמים הבאים - פרקליט מחוז, ממונה בכיר או וועדה מקצועית כמפורט בהנחיה. כמו כן, נקבעו תהליכי בקרה פנימיים, וזאת נוכח רגישותו של המידע הפלילי, והצורך להבטיח שהמידע יימסר לצורך הליכים אזרחיים רק במקרים המצדיקים זאת. הנחיית היועץ המשפטי לממשלה לא הסדירה את מסירת המידע מהמרשם הפלילי לצורך הליכים מינהליים.

12. הנטל שהיה כרוך בעבודת הפרקליטות ביישום הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, הביא להכבדה וסרבול, תוך כדי ניהול הליכים משפטיים בלוחות זמנים קצובים. כך גם הניסיון ביישום הנחיית היועץ המשפטי לממשלה העלה צורך לפשט את תהליכי האישור להגשת בקשה לקבלת מידע מהמרשם הפלילי, תוך קביעת קריטריונים וקווים מנחים בנושא.

13. לאור האמור, ובשים לב לכך שהיועץ המשפטי לממשלה ובאי כוחו הוסמכו על פי חוק לפנות בבקשה לקבל מידע מהמרשם הפלילי, החליט היועץ המשפטי לממשלה לבטל את הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, ולקבוע כי תחתיה תבוא הנחיית פרקליט מדינה שתנחה את באי כוח היועץ המשפטי לממשלה בעניין זה.

14. הנחייה זו באה איפוא תחת הנחיית היועץ המשפטי לממשלה שבוטלה.

התוויית מדיניות התביעה:

ד. הגשת בקשה לקבלת מידע מהמרשם הפלילי ע"י בא כוח היועץ המשפטי לממשלה בהליכים אזרחיים ומינהליים וקביעת הגורם המוסמך לאשר בקשה לקבלת המידע

15. בקשה לקבלת מידע בדבר פרטי רישום כהגדרתם בסעי' 2 לחוק ובקשה לקבלת מידע לפי סעי' 11 לחוק:

(1) בקשה לקבלת מידע ממשטרת ישראל בדבר פרטי רישום, כהגדרתם בסעי' 2 לחוק, וכן בקשה לקבלת מידע בדבר משפטים וחקירות פליליים התלויים ועומדים (לפי סעי' 11 לחוק), תוגש בכפוף לאישור מתועד, בכתב, של הממונה על הפרקליט, כמפורט להלן:

א. ביחידות פרקליטויות המחוז – באישור פרקליט המחוז, משנה לפרקליט המחוז, או מנהל מחלקה או ראש תחום שהוסמך לכך ע"י פרקליט המחוז.

ב. במחלקות/יחידות פרקליטות המדינה – באישור מנהל המחלקה/היחידה, מנהל תחום בכיר, סגן מנהל המחלקה/היחידה או ראש תחום בפרקליטות המדינה שהוסמך לכך ע"י מנהל המחלקה או מנהל היחידה.

(2) בהליכים שבהם המדינה או בעלי התפקידים בה מיוצגים מכוח ייפוי כוח של היועץ המשפטי לממשלה, על ידי מי שאינו פרקליט, בקשה לקבלת מידע כאמור מהמרשם תוגש רק ע"י פרקליט, בכפוף לקבלת אישור כמפורט להלן:

א. כאשר המדינה מיוצגת ע"י עו"ד חיצוני שאינו עובד המדינה, נדרש אישור של מנהל היחידה לאכיפה אזרחית או פרקליט מחוז.

ב. כאשר המדינה מיוצגת ע"י עו"ד בלשכה משפטית של משרד ממשלתי, שהוא עובד המדינה, נדרש אישור של מנהל המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה. האישור יכול שיהיה אישור פרטני או לסוג של הליכים.

16. בקשה לקבלת מידע מהמרשם הפלילי בהתייחס לתיקים סגורים - סעי' 11א לחוק:

(1) קיימת רגישות מיוחדת במסירת מידע מהמרשם אודות תיקים סגורים, שהסמכות לקבלו נתונה בהתאם לתוספת השלישית לחוק רק למספר מצומצם יחסית של בעלי-תפקיד וגופים. לפיכך, ככלל, על אף היותם של כל פרקליטי המדינה "תובעים" בהתאם לסעיף 12 לחסד"פ (ראו; צו סדר הדין הפלילי (קביעת תארים אחרים של פרקליטים מפרקליטות המדינה), התשע"ב-2012), ועל אף הוראת פרט (א) בתוספת השלישית - בקשה לקבלת מידע לשם טיפול בתיקים אזרחיים ומינהליים לא תכלול בקשה לקבל מידע אודות "תיקים סגורים", כהגדרתם בסעיף 11א לחוק, אלא אם כן הבקשה אושרה, בכתב, בידי פרקליט המחוז או מנהל מחלקה/יחידה בפרקליטות המדינה.

(2) לא תוגש בקשה לעיון בתיקים סגורים בהליך שהייצוג בו איננו ע"י פרקליט.

(3) עיון במידע בדבר תיקים שנסגרו, מחייב איזון מיוחד (ראו בש"פ 5535/13 מדינת ישראל נ' שימשילשוויל).

(4) יודגש כי עפ"י המצב המשפטי היום, בית המשפט אינו מנוי בתוספת השלישית לחוק ואינו רשאי להביא בחשבון מידע אודות תיקם סגורים. לפיכך, ככלל, הפרקליט אינו רשאי להציג מידע זה בפני בית המשפט. עם זאת, אם מותקפת החלטה מינהלית שבמסגרתה בעל הסמכות הסתמך כדין גם על מידע אודות תיקם סגורים, ברי כי הפרקליט המגן על ההחלטה יוכל להציג מידע זה בפני בית המשפט.

17. כל בקשה לקבלת מידע ממשטרת ישראל וכן אישור שנתן בעל ההסמכה, יתועדו בתיק הפרקליטות או בתיק המנוהל על ידי ב"כ היועמ"ש.

קריטריונים ומקרים המצדיקים קבלת מידע מהמרשם ע"י פרקליט

18. ככלל, רשאי פרקליט לפנות למשטרת ישראל לקבלת מידע מהמרשם הפלילי, כאשר המידע המבוקש **דרוש לצורך מילוי תפקידו** בייצוג המדינה בהליך האזרחי או המינהלי, וזאת מכוח היות הפרקליט, כאמור, בא כוח היועץ המשפטי לממשלה. והכל, בכפוף לקבלת האישור מהגורם שהוסמך לכך עפ"י הנחיה זו.

19. הסמכות של ב"כ היועץ המשפטי לממשלה לקבלת מידע מחייבת הפעלה זהירה תוך שימת לב שהדבר יעשה רק במידה שהדבר דרוש למילוי התפקיד, בשים לב לזהות הרשות המיוצגת בידי הפרקליט, לנושא ולמהות ההליך.

20. ככלל, בהליכים המפורטים להלן, רשאי הגורם המוסמך לאשר הגשת בקשה לקבלת מידע:

(1) הליכים שבהם הפרקליט מייצג רשות או בעל תפקיד שזכאי על-פי החוק, באותו עניין, לקבל מידע מהמרשם;

(2) הליכים שבהם הרשות שמעורבת בקבלת ההחלטה המנהלית נשוא ההליך שבטיפול הפרקליט, או שמעורבת בגיבוש העמדה בהליך שבטיפולו של הפרקליט, זכאית על-פי הדין לקבל מידע מהמרשם הפלילי;

(3) הליכים שבהם המידע מהמרשם הפלילי נדרש לצורך הפעלת סמכות שלטונית על ידי רשות מרשויות המדינה או על ידי היועץ המשפטי לממשלה או באי כוחו;

(4) הליכים אזרחיים ומינהליים הנוגעים להפעלת סמכות שלטונית, לרבות אכיפתית, כאשר המידע מהמרשם הפלילי רלבנטי לנושא ההליך;

(5) ערר, עתירה, ערעור או בקשת רשות ערעור בעניין קבלת מעמד בישראל מכוח חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, חוק השבות, התשי"א-1950, חוק האזרחות, התשי"ב-1952, והחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954 ;

(6) עתירה, ערעור או בקשת רשות ערעור בעניין קבלת היתר שהייה בישראל מידי מפקד כוחות צה"ל באזור, מכוח סמכותו לפי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003, או לפי צו שהוציא שר הפנים לפי סעיף 17(ב) לחוק הכניסה לישראל ;

(7) הליכים בוועדת השחרורים לפי חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, בעתירה על החלטת ועדת השחרורים, ובערעור ובקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון בעניינים אלה ;

(8) עתירה לפי סעיף 62א לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, עתירה לפי סעיף 51ט לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ובערעור ובקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה בעתירות מסוגים אלה ;

(9) בקשה מבית המשפט המחוזי להחזקת אסיר בהפרדה בהתאם לסעיף 19 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, ובקשת רשות ערעור וערעור לבית המשפט העליון על החלטה בבקשה כאמור ;

(10) הליכים לפי חוק גיל הנישואין, התשי"א-1950 ;

(11) הליכים לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 ;

(12) הליכים לפי חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981 ;

(13) הליכים לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996 ;

(14) הליכים שבהם האירוע נשוא התביעה/ההליך המשפטי קשור בביצוע עבירה או חשד לביצוע עבירה שבקשר אליה נפתח תיק חקירה ;

(15) הליכים אזרחיים או מינהליים העוסקים בניהול תיק חקירה או בהגשת אישום פלילי, כגון : תביעות פיצוי על מעצר או מאסר לאחרי זיכוי, או לאחר חזרה מכתב אישום ; עתירה בנוגע לפתיחה בחקירה, להעמדה לדין, לעיכוב הליכים ; וכיו"ב.

21. הרשימה המפורטת בסעיף 20 לעיל אינה רשימה סגורה. בכל מקרה אחר מתחייבת בחינה פרטנית עובר להגשת הבקשה לקבלת המידע, בשים לב לרשות המדינה או לבעל התפקיד המיוצגים בהליך, לנושא ולמהות ההליך.

22. האמור בסעי' (20-21) יחול גם על בא כוח היועץ המשפטי לממשלה שאינו פרקליט- בשינויים המחויבים.